

Hvordan etablere best mulig dagaktivitetstilbud for personer med demens

JobbAktiv, Thon Hotell Gardermoen

28.09.2020

Elin H. Aarø Strandli

Fagkonsulent, MSc sykepleier

Aldring og helse
Nasjonal kompetansetjeneste

Hva er et dagaktivitetstilbud?

- ♦ Dagaktivitetstilbudet skal bidra til å ivareta deltakerens funksjoner i dagliglivet, fremme livskvalitet og forebygge/reducere isolasjon og ensomhetsfølelse. Tilbudet vil også kunne innebære avlastning og støtte til pårørende. (Helsedirektoratet, 2017.)

Oppgaver for et dagaktivitetstilbud

- ◆ Observasjon og kartlegging av funksjonsnivå
 - ◆ Samarbeid og samhandling med fastlege / hukommelsesteam
- ◆ Behandling og rehabilitering

Behandling og rehabilitering

- ◆ Miljøbehandling
 - ◆ Miljøbehandling må tilpasses den enkeltes forutsetning og basere seg på en personsentrert tilnærming.
 - ◆ Psykososialt miljø
 - ◆ Trygghet, tilhørighet, stimulering og engasjement
- ◆ Rehabilitering
 - ◆ Kognitiv rehabilitering

Hukommelsesstimulerende terapi (HST)

Kognitiv terapi basert på forskning!

Hovedmål: Å bedre kognitiv funksjon ved hjelp av teknikker som påvirker en rekke forskjellige kognitive funksjoner

www.aldringoghelse.no/hst

Oppgaver for et dagaktivitetstilbud forts.:

- ◆ Pårørendestøtte
- ◆ Pårørendeskole
- ◆ Samtalegrupper for personer med demens, og for pårørende
- ◆ Brukerskole

Helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 3

- ◆ Kommunen plikter å ha tilbud om blant annet:
 - helsetjenester i hjemmet,
 - personlig assistanse og praktisk bistand,
 - støttekontakt,
 - habilitering og rehabilitering,
 - pårørendestøtte til personer med særlig tyngende omsorgsarbeid
- **Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens**

Kartlegge behov

- ♦ I Norge er det anslagsvis minst 80 000 personer med demens. Flesteparten av disse er eldre, det vil si over 65 år.
- ♦ Det antas at minst 2000 yngre personer, under 65 år, lever med demens i dag.
- ♦ Det antas at det er minst 350 000 pårørende av personer med demens i Norge.

- ♦ Nye forekomsttall blir presentert på Demensdagene 2020
 - ♦ Følg med på <https://www.aldringoghelse.no/demensdagene/program-demensdagene/>

Avklare målgruppe ved planlegging av tilbud

- ◆ Yngre personer med demens
- ◆ Personer med demens uavhengig av alder
- ◆ Personer i tidlig fase av sykdomsutviklingen
 - ◆ Personer med demensdiagnose
 - ◆ Personer med mistanke om demens
- ◆ Personer i moderat sykdomsutvikling
- ◆ Personer uavhengig av funksjonsnivå og sykdomsfase
- ◆ Personer med spesielle interesser
- ◆ Flerkulturell befolkning

◆ Avklare målgruppe forts.:

De vanligste demenssykdommene er:

- ◆ Alzheimers demens / 60%
- ◆ Vaskulær demens /15 – 20%
- ◆ Alzheimer- og vaskulær demens
- ◆ Demens med lewylegemer – Lewy body
- ◆ Frontotemporal demens
- ◆ Demens ved Parkinsons sykdom

◆ Avklare målgruppe forts.:

- ◆ Kognitive symptomer
- ◆ Atferdsmessige symptomer
- ◆ Motoriske symptomer

BERGER - SKALAEN

1. Personen klarer seg selv.
2. Personen kan utføre vanlige aktiviteter, men blir ofte forvirret.
3. Personen kan klare seg i kjente omgivelser og situasjoner, men hukommelsesproblemene er store. Personen trenger påminnelser og nedsatt initiativ.
4. Personen har handlingssvikt og språkvansker.
5. Personen kan ikke kommunisere verbalt på en meningsfull måte.
6. Motoriske funksjoner er betydelig nedsatt, og personen må derfor sitte i stol eller ligge til sengs.

Personer med demens i tidlig fase

Personer med demens i moderat fase

Personer med demens i sen fase

Planlegging av dagaktivitetstilbud

Forankring og samhandling

- ◆ Rådmann / administrasjon
- ◆ Ordfører / politikere
- ◆ Pårørende / støttekontakt
- ◆ Hukommelsesteam
- ◆ Koordinator
- ◆ Hjemmetjenesten
- ◆ Institusjonstjenesten
- ◆ Frivillige
- ◆ Transporttjenesten

Planlegging av dagaktivitetstilbud forts.:

Anbefaler å etablere en arbeidsgruppe

Deltakere i arbeidsgruppen kan for eksempel være:

- ◆ Personer med demens og/eller pårørende/brukerorganisasjon
- ◆ Kommunelegen
- ◆ Politikere
- ◆ Vedtakskontoret
- ◆ Hukommelsesteam/koordinator
- ◆ Sykehjem
- ◆ Hjemmetjenesten
- ◆ Frivillighetssentralen eller andre frivillige organisasjoner

Planlegging av dagaktivitetstilbudet forts.:

Avhengig av valgt målgruppe avklare:

- ◆ Inntak- og avslutningskriterier i tilbudet
- ◆ Bemanning
- ◆ Kompetanse
- ◆ Lokalisering og utforming av lokaler
- ◆ Åpningstider
- ◆ Transport

Brukerne har en lovfestet rett til å medvirke

(Pasient- og brukerrettighetslovens §3-1)

- ◆ Alle som mottar helse- og omsorgstjenester, har en lovfestet rett å medvirke ved gjennomføring og utforming av tjenestetilbudet.
- ◆ ”Brukermedvirkning innebærer at tjenesten benytter brukerens erfaringer med helsetjenesten for å kunne yte best mulig hjelp. Et viktig mål er at brukermedvirkning **skal bidra til kvalitet** på tjenestene og at brukeren har økt innflytelse på egen livskvalitet.

Brukermedvirkning betyr ikke at behandleren fratras sitt ansvar.»

Kvalitetssikring

- Leder av dagaktivitetstilbudet har følgende plikter til å sikre et overordnet faglig forsvarlig og godt dagaktivitetstilbud:
 - plikten til å planlegge
 - plikten til å gjennomføre
 - plikten til å evaluere
 - plikten til å korrigere

Ref.: Veileder for forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten.

Krav etter helse- og omsorgstjenesteloven

- ◆ krav til innhold og kvalitet på tilbudet
- ◆ krav om at det til enhver tid er tilstrekkelig kvalifisert personell til stede som kan ivareta og bistå personen med demens
- ◆ krav til dokumentasjon
- ◆ krav til å fatte enkeltvedtak
- ◆ begrensninger med hensyn til hva kommunen kan kreve i egenandel

Litteratur

- ◆ Engedal & Haugen (red.)(2018) Demenssykdommer, diagnostikk og behandling. Tønsberg: Forlaget aldring og helse – akademisk.
- ◆ Taranrød, L.B., & Strandli, E.H.A. (2012) Håndbok: Etablering og drift av dagaktivitetstilbud for personer med demens. Tønsberg: Forlaget Aldring og helse. (Under revidering – publisering des. 2020)
- ◆ Strandli (2016) Nasjonal håndbok, Inn på tunet
Dagaktivitetstilbud tilrettelagt for personer med demens (2017)
Tønsberg: Forlaget aldring og helse
- ◆ Tretteteig (red.) (2016) Demensboka. Lærebok for helse- og omsorgspersonell. Tønsberg: Forlaget aldring og helse

Takk for oppmerksomheten!

Aldring og helse

Nasjonal kompetansetjeneste